

چکیده

به منظور بررسی اثر تاریخ کاشت و تراکم بوته بر رشد و عملکرد کنجد در شهرستان شفت، آزمایش فاکتوریل با طرح پایه بلوک های کامل تصادفی در ۳ تکرار در سال ۱۳۹۵ به مرحله اجرا در آمد. فاکتور اول، تاریخ کاشت در ۳ سطح (۲۱ خرداد، ۲۸ خرداد و ۴ تیر) و فاکتور دوم، تراکم بوته در ۴ سطح (۱۲، ۱۶، ۲۵ و ۵۰ بوته در مترمربع) بودند. کاشت کنجد به صورت مسطح و در شرایط دیم انجام گرفت. خصوصیات مورد بررسی عبارت بودند از: ارتفاع بوته، تعداد انشعابات ساقه، عملکرد دانه، تعداد کپسول رسیده در هر بوته، تعداد کپسول نارس و وزن صد دانه. نتایج تجزیه واریانس صفات مورد مطالعه نشان داد، تاریخ کاشت و تراکم بوته اثر معنی دار بر صفات مورد بررسی داشتند. مقایسه میانگین صفات نشان داد، تاریخ کاشت اول بیشتر از سایر تاریخ های کاشت بر این صفات تاثیر داشت و عملکرد دانه کنجد در این تاریخ کاشت، ۳۵۰ کیلوگرم در هکتار بود. اثر تاریخ کاشت بر وزن هزار دانه و تعداد ساقه فرعی معنی دار نشد. همچنین با افزایش تراکم کاشت از ۱۲ بوته به ۲۵ بوته در مترمربع کلیه صفات مورد بررسی افزایش یافت. اما با افزایش بیشتر تراکم به ۵۰ بوته در مترمربع، تفاوت بین صفات مورد بررسی، بین تراکم ۲۵ بوته با ۵۰ بوته در مترمربع، معنی دار نشد. اما اثر متقابل تاریخ کاشت × تراکم بوته بر کلیه صفات ارزیابی شده، تاثیری نداشت. بر اساس نتایج به دست آمده، کاشت کنجد در تاریخ کاشت ۲۱ خرداد با تراکم ۵۰ بوته در مترمربع، بیشترین عملکرد دانه کنجد را ایجاد کرد.